

سیلاب ویرانگر مشهد؛

تهدیدهای پیش رو و راهکارهایی برای مدیریت

کلان شهر مشهد در سیلاب های چهار شنبه ۲۶ و شنبه ۲۹ اردیبهشت روزهای بسیار سخت و نفس گیری را گذراند. بارش های سیل آسا، تگرگ، طوفان و سیل بر شهر تاختند. به هر جا خواستند سر زدند و هر چه خواستند کردند. همه نگران تاراج زندگی ها و سرمایه شان، این وحشی از بند گسسته رامی نگریستند.

چه کاشته ایم که چنین میوه های تلخ و مرگباری دارد؟

دشت مشهد، نزدیک به رشته کوه بینالود بنا شده است. جنس بینالود، در جنوب این کلان شهر، از سنگ های آذرین است. بارانی که بر این سنگ ها می بارد بخار می شود و پوشش گیاهی آن را سیراب می کند و اگر بیش از این باشد در شیب تند کوهستان با سرعت زیاد به پای کوه روان می شود. در گذشته در دامنه بینالود، مانند دیگر کوهستان ها، واریزه ها و در دهانه رودخانه هایش مخروط های افکنه ای بودند. رسوب های درشت دانه ای که بیش از ۹۸ درصد باران و حجم زیادی از روان آبی که از کوه می آمد را به آبخوان زیرزمینی روان می کردند تا سیرایش کنند. اگر حجم روان آب بیش از آن بود به سوی مشهد روان می شد. از پای کوه تا جنوب مشهد یک کیلومتری راه بود. در این بازه هم حجمی از سیلاب از بستر آبراهه ها و رودخانه ها به آبخوان زیرزمینی می رفت و از حجم سیلاب می کاست. در دمای هوای یکسان هر چه جنس کوه نفوذ ناپذیرتر، شدت بارش و شیب آبراهه ها و رودخانه بیشتر، پوشش گیاهی، گستره و ژرفای واریزه های پای کوهی، مخروط های افکنه و پهنای بستر رودخانه، کمتر باشد، حجم آبی که پوشش گیاهی را آبیاری می کند و به آبخوان زیرزمینی می رود کمتر و روان آب و سیلاب بیشتر خواهد بود. با این پیشگفتار بر جستہ ترین ریشه های سیلاب هایی که در مشهد رخ داد را بر می شمیریم.

بر مبنای گزارش سازمان هواشناسی بارش هایی که در روزهای ۲۶ و ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۳ رخداد، بارش هایی بسیار تند، سیل آسا و ویرانگر بوده است.

در چند دهه گذشته پوشش گیاهی رشته کوه بینالود، چون دیگر کوهستان ها، با چرای بیش از اندازه دام، گسترش بی برنامه زمین های کشاورزی، کوه خواری و کوه بری و برداشت سنگ، راه سازی و گردشگری بیش از توان زیست محیطی آن گسترش داده شده و تا توانسته ایم بر بینالود زخم زده ایم. زخم زخم بر حجم روان آب و سیلاب از هر بارش را بیشتر می کند.

کلان شهر مشهد بی برنامه و بی پروا از محیط زیست و تهدیدهای ویرانگر و مرگبار پیشرو بزرگ می شود. افسار گسیختگی این گسترش بدسرا انجام را مهار نمی کنند که بماندن بر اسب سب کتش شلاق هم می زنند. در تصویر بر روی این در دهه های ۴۰ و ۵۰، مرز جنوبی شهر گاه چند کیلومتر دورتر از دامنه رشته کوه بینالود بوده است. آن زمان در دامنه بینالود، جایی که امروز مجتمع های بزرگ نظامی، اقتصادی، گردشگری، کوی سیدی، سرافرازان، هاشمیه، آب و برق و... تا وکیل آباد سر برافراشته و روز بروز هم با ویران کردن بینالود آباد و بزرگ می شوند، واریزه های بینالود، مخروط های افکنه و بستر رودخانه ها، نگهبانان بسیار کارآمد شهر در برابر سیلاب و گلوگاه آبخوان زیرزمینی مشهد بودند.

در گسترش شهر آبراه ها و رودخانه ها یا از بین رفته اند یا با سامان دهنی و کف سازی بتنی شده اند. از اینرو بارش در بینالود زخمی و بیمار سیلاب می شود و در شیب تند رودخانه های کف سازی شده بر شهر می تازد و یکه تازی می کند و قطره ای از آن به آبخوان زیرزمینی، که از تشنگی نفس هایش به شماره افتاده، نمی رود.

در دامنه جنوبی بینالود و بر پیکره کوهستان، با ویرانی گسترده محیط زیست، کمربند نماز در راستای باختر به خاور، عمود بر شیب زمین، کشیده شده است. بر روی رودخانه هایی که از آن ها می گذردیل ساخته اند. با این همه گیارهای بسیار تند آن جریان های گلی و سیلابی پر از گل و سنگ پدید آورد که رودخانه های سامان دهی شده را پر کرد و کمربند نماز شدردی با بزرگ می شود، و آبراهه و رودخانه های بینالود را در بازه پیش گفته به هم آمیخت و به سوی دره کوهشار، دره ای که شهرداری مشهد در آن استخر و آبفشان هایی ساخته، روان کرد. کوهشار در راستای جنوب به شمال با شیب تند به سوی شهر است و سیلاب آن با سیلاب بلوار

چهارقلوهای دختر مشهدی در سلامت به سر می برند

مدیر روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی مشهد گفت: چهار قلوهای یک خانواده مشهدی که در هفتم خردادماه به دنیا آمدند، اکنون در بخش مراقبت های ویژه بیمار ستان قائم در سلامت به سر می برند. دکتر محمد پهلوان کاشی روز شنبه در گفت و گو با ایرنا افزود: مادر این نوزادان که با وضعیت خاص چهار قلوبی تحت مراقبت بود، در هفته ۳۳ بارداری به دلیل وضعیت اورژانسی به بیمارستان قائم مراجعه کرد. وی ادامه داد: تیم پزشکی متخصص زنان و زایمان بیمارستان قائم مشهد، بلافاصله تمام مهارت

ندانم کاری؛ معطلی یک ساله سپتاژ!

در شرایطی که تصفیه خانه های چرمشهر و فاز دوم پر کند ۲آماده بهره برداری نهایی است، به گفته معاون اداره کل محیط زیست خراسان رضوی شهرداری مشهد یک سال است احداث تصفیه خانه سپتاژ در کشف رود را متوقف کرده است

بهاره موفقی - احداث تصفیه خانه سپتاژ به عنوان یکی از مهم ترین راه های نجات کشف

رود، لنگ ندانم کاری های شهرداری مشهد باقی مانده است. آن طور که معاون محیط زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط زیست استان ادعای کند حدود یک سال است که پیمانکار طرح احداث تصفیه خانه سپتاژ، عملاً کار چندانی روی این پروژه انجام نداده است. از طرفی، شهرداری مشهد هنوز نتوانسته وام ۵۲میلیارد تومانی را که از محل صندوق ملی محیط زیست برای تکمیل این تصفیه خانه به صورت وام بانکی به شهرداری تخصیص داده شده بود، از بانک عامل آزاد کند. هر چند این مقام مسئول محیط زیست خبر خوشی در باره بهره برداری تصفیه خانه چرم مشهر طی این هفته یا هفته آینده می دهد، اما احداث این تصفیه خانه هم تنها ۳ هزار متر مکعب از حجم فاضلاب ۵۰ هزار متر مکعبی را که شبانه روز در کشف رود تخلیه می شود، کاهش می دهد؛ موضوعی که اهمیت احداث تصفیه خانه

سپتاژ را با توجه به اهمیت زیست محیطی کشف رود صد چندان می کند. به گزارش خراسان رضوی، روزنامه خراسان یک شنبه ششم خردادامسال گزارشی باعنوان «فاجعه! تخلیه روزانه ۵۰ هزار مترمکعب فاضلاب در کشف رود» منتشر کرد که در آن ضمن اشاره به این که تکمیل نشدن شبکه جمع آوری فاضلاب مشهد و ظرفیت پایین تصفیه خانه عاملی مهم در تخلیه فاضلاب در کشف رود است، به اظهارات معاون بهره برداری و توسعه شرکت آب و فاضلاب مشهد در باره تخلیه روزانه ۵۰ هزار متر مکعب فاضلاب در کشف رود پرداخت. اول اسفندماه سال ۱۴۰۲ نیز روزنامه خراسان گزارشی تحت عنوان «گام مهم برای نجات کشف رود» منتشر کرد که در آن از آغاز بهره برداری آزمایشی و تست سرود گرم تصفیه خانه چرم مشهر پس از کش و قوس های فراوان و وعده های متعدد برای بهره برداری آن خبر داد. شایان ذکر است که احداث تصفیه خانه سپتاژ یکی از مطالبات مهم اکثر سمن های زیست محیطی برای نجات کشف رود است. همچنین بسیاری از شهروندان در تماس های مکرر خود با روزنامه خراسان خواستار پیگیری این موضوع از سازمان های متولی شده اند و از خطرات زیست محیطی آن ابراز نگرانی کرده اند و از ضعف عملکرد مسئولان متولی در باره این موضوع که جان و سلامت آنان را در معرض تهدید قرار می دهد، انتقادات بی شماری را مطرح می کنند. اهمیت این موضوع از سوی مردم و نهادهای مردمی تابدان جاست که اخیرا کارازار نجات کشف رود راه اندازی شده و در این کارازا با مطرح کردن شعارهایی همچون «به کشت مرگ پایان بدهیم»، خواستار رسیدگی جدی مسئولان متولی به وضعیت کشف رود هستند.

● بهره برداری از تصفیه خانه های چرمشهر و فاز دوم پر کند ۲؛ این هفته یا هفته آینده مهدی یزدانجو، معاون محیط زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی در پاسخ به این سوال که تصفیه خانه های چرمشهر و پر کند ۲ چه زمانی به بهره برداری می رسند، بیان می کند: ما دو طرح زیست محیطی برای کشف رود داشتیم که قرار بود هفته قبل با حضور رئیس جمهور

۵۳صد آتش سوزی ها منشأ برقی دارد

مدیر عامل سازمان آتش نشانی مشهد گفت: ۵۳ درصد حریق ها در مشهد منشأ برقی دارد. آتشپاد دوم کافی نیادر گفت و گو با فارس، اظهار کرد: در اردیبهشت سال جاری ۳۴۹ فقره عملیات اطفای حریق انجام شده که علت ۱۸۵ مورد از این حریق ها، برق بوده است. مدیر عامل سازمان آتش نشانی مشهد با بیان این که از شبکه برق، بار اضافی نکشید، افزود: استفاده همزمان چند وسیله برقی پر مصرف از یک پریز یا یک سه راهی منجر به حریق خواهد شد. وی تصریح کرد: تا حد ممکن از سیم های رابط چند راهی استفاده نکنید و سعی کنید به جای آن هر پریز حداکثر برای دو لوازم برقی استفاده کنید.

اجتماعی-فرهنگی

یک شنبه ۱۳ خرداد ۱۴۰۳، شماره ۵۵۳۵

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی خراسان رضوی

خبرن رضوی

ندانم کاری؛ معطلی یک ساله سپتاژ!

در شرایطی که تصفیه خانه های چرمشهر و فاز دوم پر کند ۲آماده بهره برداری نهایی است، به گفته معاون اداره کل محیط زیست خراسان رضوی شهرداری مشهد یک سال است احداث تصفیه خانه سپتاژ در کشف رود را متوقف کرده است

نگار: محسن قحطانی

کار کمی طولانی است که پیمانکار جدید شروع کند؛ همین موضوع باعث می شود کار عقب بیفتد. وی می افزاید: اقدامات دیگری هم شده که حتی بتوانیم برای تانکرها اختصاص پیدا کرده است، هنوز هم به نتیجه ای نرسیدند که آن مبلغ را آزاد کنند. اهمیت موضوع را هم سعی کردیم برای شهرداری منعکس کنیم. وی با اشاره به اقدامات انجام شده از سوی محیط زیست برای طرح سپتاژ می گوید: به صورت مکرر این موضوع را در تمام جلسات مطرح کردیم و نگذاشتیم بحث سپتاژ به حاشیه برود. بین بانک عامل و شهرداری به جد مکاتبه و پیگیری کردیم. سازمان محیط زیست اعلام کردند که پول از حساب صندوق خارج شده و در حساب بانک عامل است.

● حدود یک سال است که پروژه سپتاژ متوقف شده است

معاون محیط زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط زیست خراسان رضوی در پاسخ به این سوال که در آخرین جلسه شما با مسئولان استانداری در باره سپتاژ چه گذشت، می گوید: آخرین جلسه بحث تغییر پیمانکار بود چون پیمانکار سابق شهرداری از انجام کار سر باز زده بود. پیگیری کردیم و قرار شد هر حمایتی که لازم دارند ما هم کمک کنیم که روی بحث تعیین پیمانکار جدید و شروع به کار، سریعتر وارد چرخه کار شود. چون همان طور که مستحضر هستید باید کار حتما از طریق یک پیمانکار انجام شود که این فرایند زمان بر است. در حال حاضر این پروژه پیشرفت فیزیکی ۵۵ درصدی داشته است. وی در پاسخ به این سوال که از چه بازه زمانی پیمانکار این پروژه کار نمی کرد؟ می گوید: عملاً نزدیک یک سال است که پیمانکار چندان کاری انجام نمی دهد. وی در پاسخ به این سوال که چرا شهرداری در این راستا زودتر اقدام نکرده بود، بیان می کند: کش و قوس قانونی و بحث قوانین و مقررات قرار داده است. شهرداری اعلام کرده بود که سعی می کنم تعامل داشته باشیم تا با همین پیمانکار کار را انجام بدهیم که به نتیجه نرسیدند. پیمانکار جدید می خواهند اخذ کنند. گویا پیمانکار جدید مشخص شده اما هنوز به اخذ قرارداد نرسیده است. یزدانجو در پاسخ به این سوال که جایگزین کردن پیمانکار چقدر زمان می برد؟ بیان می کند: این موضوع در تخصص من نیست، اما می دانم زمان بر است و حداقل سه تا چهار ماه طول می کشد. شهرداری هنوز به قطعیت نرسیده بود که قطع همکاری کند. چون تعویض پیمانکار برای شهرداری ضرر است.

این طرح هاست. وی می افزاید: در باره اعتباری که ما از صندوق ملی محیط زیست به مبلغ ۵۳ میلیارد تومان گرفتیم، با توجه به این که نزدیک سال است که این مبلغ اختصاص پیدا کرده است، هنوز هم به نتیجه ای نرسیدند که آن مبلغ را آزاد کنند. اهمیت موضوع را هم سعی کردیم برای شهرداری منعکس کنیم. وی با اشاره به اقدامات انجام شده از سوی محیط زیست برای طرح سپتاژ می گوید: به صورت مکرر این موضوع را در تمام جلسات مطرح کردیم و نگذاشتیم بحث سپتاژ به حاشیه برود. بین بانک عامل و شهرداری به جد مکاتبه و پیگیری کردیم. سازمان محیط زیست اعلام کردند که پول از حساب صندوق خارج شده و در حساب بانک عامل است.

پیش از این خراسان گزارشی باعنوان «بی مهری دولت به نجات کشف رود» در ۱۸ دی ۱۴۰۲ منتشر کرد. پس از آن سازمان محیط زیست کشور جوابیه ای در ۲۲ دی ماه سال گذشته به روزنامه خراسان ار سال کرد که در باره علل تأخیر در اتمام تصفیه خانه سپتاژ آمده بود: «ز مانبر شدن این روند نه تنها از طرف دولت نبوده بلکه با پیگیری های صورت گرفته بسیاری از موانع پیش پای شهرداری مشهد از جمله عدم تأیید آن مجموعه توسط بانک به دلیل قرار گرفتن در جایگاه (ریسک بالا) بر اساس گزارش اخذ شده از سامانه اعتبار سنجی ایران، بر طرف شده است و نهایتاً با عنایت به کم کاری صورت گرفته از حوزه شهرداری مشهد و نیز عدم تکمیل مدارک و طولانی شدن این فرایند موجب تأخیر در اجرای این پروژه شده است.»

یزدانجو در ادامه خاطر نشان می کند: شاید شهرداری به صورت موردی در مناطق طرح هایی را انجام می دهد، اما هیچ کدام به اندازه سپتاژ تأثیر گذار نیست چون چیزی حدود ۱۵ تا ۳۰ درصد شبکه شهرستان که فاقد آگو است و شهرستان طر قبه شاندریز را مدیریت می کند. اگر این تصفیه خانه به بهره برداری برسد، می تواند کل حمل و نقل تانکری فاضلاب خانگی را مدیریت کند. وی ادامه می دهد: دوستان شهرداری اقداماتی کردند، پیمانکار قبلی (پیمانکار پروژه سپتاژ) را از کار عزل کردند و روند اداری این

● با گذشت یک سال؛ شهرداری هنوز مبلغ وام ۵۳ میلیاردی برای سپتاژ را آزاد نکرده است

یزدانجو در پاسخ به این سوال که آیا به خاطر به اتمام نرسیدن پروژه سپتاژ به شهرداری تذکراتی داده اید یا خیر، می گوید: این موارد را در قالب قرار گاه تحول محیط زیست که با حضور معاون استاندار بر گزار می شود، منعکس می کنیم و حتی یک مرجع بالادستی به عنوان استانداری پیگیر خدمات بیمه سلامت بر خوردار شوند. محمد وجدانی در گفت و گو با ایستاد روز شنبه، با اشاره به آمار جمعیت تحت پوشش اداره کل بیمه سلامت استان، بیان کرد: از جمعیت ۶میلیون و ۴۰۰ هزار نفری استان تعداد ۳میلیون و ۶۹۵ هزار و ۸۶۱ نفر تحت پوشش بیمه سلامت هستند. وی بیان کرد: بر اساس قوانین و مقررات کشور تمامی پزشکان و مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت باید با سازمان بیمه سلامت ایران قرارداد همکاری منعقد کنند. در این راستا اداره کل بیمه سلامت استان با بیش از ۵۷۲۱ موسسه و مرکز ارائه دهنده خدمات در مانی شامل

پزشک عمومی، متخصص، در مانگاه، تصویر برداری و توان بخشی و همچنین با ۱۰۴ مرکز ترک اعتیاد قرارداد همکاری منعقد کرده است. مدیر کل بیمه سلامت خراسان رضوی بیان کرد: ارائه خدمات غیر حضوری از طریق سامانه شهروندی به نشانی www.bimehsalamatiranian.ir و همچنین راه اندازی سامانه پاسخگوی ۱۶۶۶ به صورت ۲۴ ساعته و حتی روز های تعطیل افزایش ظرفیت خدمت رسانی به بیمه شدگان، مرا جعان، موسسات و مراکز درمانی طرف قرارداد از دیگر اقدامات سازمان بیمه سلامت ایران در یک سال گذشته است.

مدیر کل بیمه سلامت استان خبر داد:

بر خور داری بالغ بر ۱۲ میلیون نفر در سراسر کشور از پوشش بیمه سلامت

مدیر کل بیمه سلامت خراسان رضوی با اشاره به تلاش مستمر تمامی دست اندرکاران و سیاست گذاران عرصه بهداشت و سلامت کشور در دولت سیزدهم گفت: بالغ بر ۱۲ میلیون نفر در سراسر کشور از پوشش بیمه سلامت برخوردار شدند. در همین راستا از تیرماه سال ۱۴۰۱ و با دستور وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور و طبق مصوبه هیات وزیران و برابر آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۷۰ قانون برنامه هفتم توسعه کشور، میزان پرداختی دهک های درآمدی یک تا پنج کاملاً رایگان شده و بیمه شدگان مذکور می توانند با مراجعه به مراکز درمانی از